

Keskkonnajuhtimisüsteemid ja programmid: roheline kool ja kontor

Eeva Kirsipuu-Vadi
Tartu loodusmaja

9.dets 2022

Tartu loodusmaja

Rohekontori tunnistus
aastast 2017

Rohelipp aastast 2019

Missioon on kujundada loodushariduse kaudu keskkonnasõbralikku mõtteviisi nii laste, noorte kui täiskasvanute hulgas

HUVIKOOL, KOOLITUSKESKUS,
KÜLASTUSKESKUS

Virtuaaltuur:

<https://www.tartuloodusmaja.ee/vtuur/>

Keskkonnajuhtimissüsteem

- **Osa organisatsiooni juhtimisest,** mis tegeleb süsteemselt keskkonnaküsimustega
- **Tagada asutuse keskkonnahoidlik ja tulemuslik tegevus**
- **Vältida või vähendada** asutuse tegevustest tulenevat negatiivset keskkonnamõju

Mitteformaalsed keskkonnajuhtimissüsteemid

Programmid ja tunnistused, keskkonnamärgised: roheline kontor, roheline muuseum, roheline kool, Roheline Võti (Green Key), Sinilipp (Blue Flag)

Tunnistus 3 aastaks
Väljastab Eesti
Keskkonnajuhtimise
Assotsiatsioon

3 aastaks
Eesti
Keskkonnajuhtimise
Assotsiatsioon

2 aastaks
Tartu loodusmaja /
FEE

1 aastaks
EAS Turismiarendus-
keskus / FEE

1 aastaks
MTÜ Selts Eesti
Vetelpääste / FEE

ROHELISE KOOLI PROGRAMM

- ❖ 7 sammust koosnev tegevusjuhis
- ❖ õppeaastas kolm teemat (valikus 12)
- ❖ keskkonnamärgise “Roheline lipp” taotlemine

KAKSTEIST TEEMAT

Igal õppeaastal
keskendutakse
vähemalt kolmele
teemale

Valikul võetakse arvesse
ka
keskkonnaülevaatuselt
saadud teavet

7-sammuline tegevusjuhhis

Ühiselt loodud ja
kõigile
arusaadavad
põhimõtted

7. SAMM:
Keskkonnapõhimõtete
väljatöötamine
ja järgmine

6. SAMM:
Teavitamine
ja kaasamine

KOGUKOND!

5. SAMM:
Tegevuste sidumine
õppekavaga

1. SAMM:
Keskkonnatöörühma
moodustamine

4. SAMM:
Seire ja
hindamine

3. SAMM:
Tegevuskava
koostamine

2. SAMM:
Keskkonnaülevaatus
tegmine

Koolides
töörühmas
vähemalt 50%
õpilasi

Ülevaade õppetööst,
ruumidest, õuealast
jne, pidades silmas
programmi 12
keskkonnateemat

Hindavad:
1) õpetajad
2) õpilased/lapsed
3) lapsevanemad

Tuginetakse
ülevaatus
tulemustele ja
kolmele valitud
põhiteemale

Jooksvalt
jälgitakse
tegevuskava
täitmist, vajadusel
teatakse parandusi

KESKKONNAÜLEVAATUS

Keskkonnatöörühma eestvedamisel:

õppeasutuses 12 rohekooli valdkonna **hetkeolukorra kaardistus**, sh ressursikulude analüüs.

Tulemused **sisendiks tegevuskavas koostamisel**.

Piktogrammid:

Õpilased leiavad vastused koolikeskkonda vaadeldes

Õpilased peaksid konsulteerima täiskasvanutega vastuse leidmiseks

Vajalik on rohkem uurida – teha uurimus või teiste õpilaste hulgas küsitlus

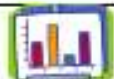
See on viis, kuidas mõõta keskkonnamõju. Selle alusel saate näidata, kuidas olukord on aastati paranenud. See on Rohelise kooli programmi oluline osa.

KESKKONNAÜLEVAATUS

TRANSPORT

Koolitee

Kas enamik õpilasi tuleb kooli jala, jalgrattaga või ühistranspordiga?		Jah	Ei
Kas te jälgite, millega enamik inimesi kooli tuleb?		Jah	Ei
Kas kooli juures on jalgrattamaja/parkla?		Jah	Ei
Kas koolis on õpilastele jalgrattaga sõitma õppimise tunnid?		Jah	Ei
Kas te korraldate autovabu päevi?		Jah	Ei
Kas jala või rattaga kooli tulek on turvaline?		Jah	Ei
Kas autod pargivad kooli sissepääsust kaugemal?		Jah	Ei
Kas kooli parkla on jalakäijatele turvaline paik?		Jah	Ei
Kas õpetajad jagavad võimalusel autosõite?		Jah	Ei
Kui õpilastele tullakse autoga järgi, kas ooteajal on auto mootor välja lülitatud?		Jah	Ei

ÕUEALA

Laste poolt kasutatav ala

Kas asfaldile või muule pinnasele on joonistatud mängu?		Jah	Ei
Kas õuealal on mosaiike, joonistusi, skulptuure või muud kunsti?		Jah	Ei
Kas õuealal on erinevaid pindu, mida saab katsuda ja erinevusi tunnetada?		Jah	Ei
Kas õuealal on rohkesti ronimisvahendeid, kus saab tasakaalu harjutada, turnida, ronida ja kiikuda?		Jah	Ei
Kas õuealal on vaikseid varjulisi kohti, kus istuda, kõneleda ja mõtiskleda?		Jah	Ei
Kas kasvatate kooli territooriumil aed- või puuvilju, marju?		Jah	Ei
Kas teil on õuesõppe klass/ala?		Jah	Ei
Kas teil on olnud õuesõppe tunde kooliõues?		Jah	Ei
Kas kõigil õpilastel on võimalus teha ettepanekuid, mida õuealal võiks muuta või sinna hankida/ehitada?		Jah	Ei

Kommentaariid / Vajalikud tegevused tegevuskavasse

--

MEIE TEEME NII

Tartu loodusmaja keskkonnapõhimõtted

Paldiski kooli keskkonnapõhimõtted

1. Ruumist lahkudes kustutame tuled
2. Raikame vähem paberit ja sorteerime prügi
3. Säätame vett
4. Ei kasuta plastiknõusid
5. Taaskasutame nutikalt
6. Liigume jalgsi või kasutame võimalusel ühistransporti
7. Järgime iga päev isiklikku hügieeni
8. Tuneme kodulähedast loodust ning viibime palju looduses
9. Istutame puid ja kasvatame kooliõues taimi
10. Osaleme keskkonnakampaniates ja projektides

Meil võib kasutada ainult korduvkasutatavaid nõusid

Lillede kastmiseks kasutame vihmavett

We can water with water from flowers

Säätame energiat ja kasutame lifti siis, kui trepist kütmine on raske

We save energy and use the lift when taking the stairs is difficult

1. SAMM:
Keskkonnatöörühma moodustamine

2. SAMM:
Keskkonnaülevaatus
tegemine

3. SAMM:
Tegevuskava
koostamine

4. SAMM:
Seire ja
hindamine

5. SAMM:
Tegevuste sidumine
õppekavaga

6. SAMM:
Teavitamine
ja kaasamine

7. SAMM:
Keskkonnapõhimõtete
väljatöötamine
ja järgmine

Tegevuskava näide [siin](#)

Roheline kontor

- **Juhtimine ja töötajate kaasamine**
- **Sotsiaalne vastutus:** tervishoid ja -ohutus, võrdne kohtlemine
- **Kontori tegevused ja haldus:**
 - Hanked (ostud)
 - Energia tarbimine, vee tarbimine
 - Kontorihoone, sisekliima
 - IT- ja kontoritehnika
 - Paberikasutus
 - Mööbel
 - Jäätmed
 - Koristamine
 - Üritused
 - Toitlustus
 - Liikuvuskorraldus

Keskkonnamärgise väljastamisel hindamise aluseks 90 küsimusega küsimustik

Rohelise kontori kontrollküsimustik

90 küsimust, millele antud indikatiivsed tasemed 1, 2 ja 3 olenevalt kriteeriumi täitmise raskusastmest. Roheliseks kontoriks kvalifitseerumiseks vajalik täita vähemalt esimese taseme kriteeriume.

I: olukorra
kaardistus

II: parendus-
tegevused

III: olukorra uus
hindamine

IV: võimalus
taotleda
tunnistust

Rohelise kontori kontrollküsimustik

Rohelise kontori kriteeriumid

Kriteeriumitele on seatud indikatiivsed tasemed 1, 2, 3 olenevalt kriteeriumi täitmise raskusastmest. Rohelises kontoris peavad olema täidetud vähemalt esimese taseme kriteeriumid.

Täitmise kuupäev:	
Organisatsiooni nimi:	

Pane "x" lahtrisse, mis kehtib sinu organisatsiooni kohta. Kas kriteerium on täidetud täielikult/osaliselt või peate seekord vastama küsimusele "Ei"? Vastust "Ei kohaldu" saab valida vaid teatud küsimuste puhul (siis kui lahter on halli värvi).

II	Nr	JUHTIMINE JA TÖÖTAJATE KAASAMINE 	1	Jah	Osaliselt	Ei	Ei kohaldu
			2				
			3				
	1	Eestvedamine ja vastutajad	Kas organisatsiooni juhtkond on selgelt väljendanud oma toetust ja toetab Rohelise kontori (RK) süsteemi rakendamist?	1			
	2		Kas määratud/valitud on kontori keskkonna/kestikkuse tegevuse eest vastutav koordinaator ja töörühm (soovitavalt juhtkonna kaskkirjaga või muud moodi dokumenteeritud/kinnitatud)?	1			
	3	Keskkonna/kestikkuse põhimõtted	Kas organisatsioon on koostanud, dokumenteerinud ja avalikkusele kättesaadavaks teinud oma keskkonna- ja/või kestikkuse põhimõtted, mis kirjeldab organisatsiooni kontoritegevuse keskkonna/kestikkuse kohustumusi ja sihte/üldesmäärke?	1			
	4		Kas juhtkond on kontoritegevuse keskkonna/kestikkuse põhimõtted ametlikult kinnitanud?	1			
	5	Keskkonnategevuse planeerimine	Kas organisatsioon on püstitanud enda kontoritegevusega seotud keskkonna/kestikkuse alased eesmärgid/ülesanded ning koostanud tegevuskava (sisaldab vähemalt kontoritegevusega seotud keskkonna/kestikkuse valdkonna parendusi ja -tegevusi, nende täitmise tähtaegsid ja vastutajaid) või on juba olemasoleva keskkonnategevuskava regulaarselt (kord aastas) üle vaadanud ja uuendanud?	1			
	6		Kas organisatsioon on välja selgitanud oma kontoritegevusest tulenevad olulised keskkonnaaspektid ja -mõjud?	1			

Roheline muuseum

KOOSTÖÖ SIDUS-/SIHTRÜHMADEGA			
Teavitamine	Kas muuseum on teinud avalikkusele kättesaadavaks (sh veebipõhiselt) oma keskkonnapõhimõtted ja -eesmärgid ning muu keskkonnavalase teabe (sh keskkonnategevuse tulemuslikkust kajastavad tulemused)?	1	
	Kas muuseum omab kommunikatsiooniplaani oma keskkonnategevuse ja -tulemuste sihitatud edastamiseks (nt regulaarsed pressiteated, info veebilehel, blogi)?	1	
Kaasamine	Kas muuseum on määratlenud oma (sh keskkonna- ja jätkusuutlikkuse seiukohast) olulisemad huvirühmad (nt kodaniku- ja noorteorganisatsioonid, meedia, erivajadustega ühiskonnagrupid)?	1	
	Kas muuseum kaasab oma tegevustesse sh keskkonnategevuste arendamisse olulisi sidusrühmasid (eeldab kaasamistegevuste ja -vormide olemasolu nt osalustegevuste pakkumine, võrgustike loomine jms)?	1	
	Kas muuseum kaasab oma huvirühmasid ka digitaalsete kanalite / e-keskkonna kaudu?	2	
	Kas muuseum on loonud kohalikule kogukonnale sh eri vanuse, hariduse, kultuuritausta, vajaduste ja huvidega inimestele eraldi keskkonna, mis pakub võimalust olla kohtumispaigaks ja uute algatuste „laboratooriumiks“?	2	
Tagasiside	Kas muuseum on loonud võimaluse külastajatelt tagasiside saamiseks ja parendusettepanekute kogumiseks?	1	
	Kas muuseum viib regulaarselt läbi külastajate rahulolu uuringuid või tagasiside küsitlusi?	1	

MUUSEMI PÕHITEGEVESED (sh NÄITUSED, ÜRITUSED, KOGUMINE JA SÄILITAMINE)			
Näituste keskkonnahoid	Kas muuseum on hinnanud ja on teadlik näitustegevusest tulenevast peamistest keskkonnamõjudest ning koostanud keskkonnahoidliku näitustegevuse põhimõtted/juhendi?	1	
	Kas muuseum mõõdab näitustegevusest tulenevat keskkonnajalajälge (nt näituse korraldamisest tulenevat süsiniku jalajälge)?	2	
Keskkonnateemade lõimimine tegevustesse	Kas muuseum korraldab perioodiliselt või on kavandanud korraldada (sh lisanud oma tööplaani) keskkonnateadlikkust ja jätkusuutlikkust edendavaid projekte ja tegevusi (nt keskkonnateemasid kajastavad näitused, õppe- ja haridusprogrammid, koolitused, kampaaniad)?	1	
Muude ürituste keskkonnahoid	Kas muuseum on koostanud põhimõtted/juhendi muuseumis läbiviidavate ürituste keskkonnahoidlikuks korraldamiseks, sh keskkonnahoidliku üritusteenuse sisseostmiseks?	1	
Kogumine ja säilitamine	Kas muuseum on oma kogude korraldamise (sh täiendamise, kasutamise, säilitamise) põhimõtete määratlemisel võtnud muuhulgas arvesse ka selle tegevuse keskkonnamõju?	2	

MUUSEUMI IGAPÄEVANE KESKKONNATEGEVUS JA HOONE HALDAMINE			
	Kas muuseumis kehtib heakskiidetud kord/juhend (võib olla osa keskkonnahoidliku muuseumitöötaja meelepeast) energiasäästu tagamiseks (sh juhised avalikes ruumides energiakokkuhoiuks)?	1	
	Kas muuseumis mõõdetakse ja analüüsitakse elektri- ja soojusenergia tarbimist (vähemalt aasta põhiselt)?	1	

tartu
loodus
maja

TEEVIIT LOODUSE JUURDE

